

İstanbul, 26 Eylül 2024

MALİ MEVZUAT SİRKÜLERİ

NO: 2024 / 101

KONU

7412 Sayılı İstanbul Finans Merkezi Kanunu Kapsamındaki Katılımcıların Defter ve Belgelerini Yabancı Para Birimiyle Tutabilmeleri/ Düzenleyebilmelerine İlişkin Usul ve Esaslar Açıklanmıştır.

“7412 sayılı İstanbul Finans Merkezi Kanunu” 28 Haziran 2022 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Kanunun amacı ve kapsamı 1. maddede aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

(1) *Bu Kanunun amacı; Türkiye Cumhuriyeti’nin finansal rekabet gücünü uluslararası alanda artırmak, finansal piyasalar ile ürün ve hizmetlerin gelişmesine ve derinleşmesine katkıda bulunmak, uluslararası finans ve sermaye piyasalarına entegrasyonu güçlendirmek ve bu sayede İstanbul Finans Merkezinin önde gelen küresel finans merkezlerinden biri olmasını sağlamaktır.*

(2) *Bu Kanun, İstanbul Finans Merkezi alanını, İstanbul Finans Merkezinin yönetilmesine ve işletilmesine dair hükümleri, İstanbul Finans Merkezinde gerçekleştirilen faaliyetleri ve bu faaliyetlere dair teşvik, indirim, istisna ve muafiyetleri düzenlemektedir.*

Öte yandan, 7412 sayılı Kanunda vergi ve diğer mali yükümlülükler ve muhasebe uygulamalarına ilişkin olarak aşağıya alınan 6,7 ve geçici 1. maddelerde düzenlemeler yapılmıştır.

“Vergi ve diğer mali yükümlülüklerle ilişkin istisna ve indirimler

MADDE 6- (1) *Katılımcı belgesi almış finansal kuruluşlar tarafından İFM’de gerçekleştirilen finansal hizmet ihracatı niteliğindeki;*

a) *Faaliyetler kapsamında elde edilen kazançların %75’i kurumlar vergisi matrahının tespitinde, kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla, kurum kazancından indirilir.*

b) *İşlemler ile bu işlemler nedeniyle lehe alınan paralar banka ve sigorta muameleleri vergisinden müstesnadır.*

c) *Faaliyetlere ilişkin işlemler her türlü harçtan, bu işlemlere ilişkin düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden müstesnadır.*

(2) *Katılımcı belgesi almış finansal kuruluşların İFM’de istihdam ettikleri personele ödenen aylık ücretin gerçek safi değerinin; yurt dışında en az beş yıllık mesleki tecrübeye sahip kişilerde %60’ı, yurt dışında en az on yıllık mesleki tecrübeye sahip kişilerde ise %80’i gelir vergisinden müstesnadır. Bu fıkra kapsamında belirtilen istisna, İFM’de çalışmaya başlamadan önceki son üç yılda Türkiye’de çalışmamış olan personelin ücret gelirlerine uygulanır.*

(3) *İFM’de yer alan taşınmazların kiralanmasına dair işlemler her türlü harçtan ve bu işlemlere ilişkin düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden müstesnadır.*

(4) *En az üç ülkede aktif olarak faaliyet gösteren katılımcıların bölgesel hazine ve finansal yönetim merkezleri hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.”*

“Ortak düzenlemeler

MADDE 7-(1) Katılımcıların tutmak zorunda oldukları defterler ile düzenleyecekleri belgelerin yabancı para birimiyle tutulabilmesi ve düzenlenebilmesine ilişkin olarak, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine bağlı olmaksızın düzenleme yapmaya Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(2) Katılımcıların kendi aralarında ve İFM’de yürüttükleri faaliyetler kapsamında düzenlenen her nevi muamele, mukavele ve muhabere hakkında 10/4/1926 tarihli ve 805 sayılı İktisadi Müesseselerde Mecburi Türkçe Kullanılması Hakkında Kanununun 1 inci ve 3 üncü maddeleri uygulanmaz.

(3) Katılımcıların kendi aralarında İFM’de yürüttükleri faaliyetler kapsamında, katılımcıların faaliyetlerinin tabi olduğu mevzuata aykırı olmaması kaydıyla, özel hukuka tabi olarak yaptıkları her nevi işlem ve sözleşmelerde serbestçe hukuk seçimi yapılabilir.

(4) En az üç ülkede aktif olarak faaliyet gösteren katılımcıların bölgesel hazine ve finansal yönetim merkezleri hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.”

“Kurumlar vergisine ve harçlara ilişkin ilave muafiyet

GEÇİCİ MADDE 1- (1) 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan %75 oranı, kurumların 2022 ila 2031 yılları vergilendirme dönemlerine ait kurum kazançları için %100 olarak uygulanır. Bu dönemler özel hesap dönemi tayin edilen kurumlar için ilgili yıllar içinde başlayan hesap dönemlerini kapsar.

(2) Katılımcı belgesi almış finansal kuruluşların İFM’de bulunan merkez ve şubelerinden, 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu gereğince alınması gereken finansal faaliyet harçları, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren beş yıl süreyle alınmaz. Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla tahakkuk etmiş harçlar terkin edilmez, tahsil olunanlar iade edilmez.”

Kanunda ayrıca finansal hizmet ihracat konusu (Madde 5) ile diğer hususlar da düzenlenmiştir. ([Bakınız, 2022/81 Sayılı Sirkülerimiz.](#))

7412 sayılı İstanbul Finans Merkezi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasında, katılımcıların tutmak zorunda oldukları defterler ile düzenleyecekleri belgelerin yabancı para birimiyle tutulabilmesi ve düzenlenebilmesine ilişkin olarak, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine bağlı olmaksızın düzenleme yapmaya Hazine ve Maliye Bakanlığının yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır.

Anılan fıkra kapsamında İstanbul Finans Merkezinde yer alacak katılımcıların defter kayıtlarını Türk lirası dışında yabancı para biriminde tutabilmelerine ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığınca 26 Eylül 2024 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan 569 Sıra Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile açıklanmıştır.

Anılan Tebliğ Sirkülerimiz ekindedir.

Saygılarımızla

EK: 569 Sıra Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği

Ecovis Değer Bağımsız Denetim ve Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş., Büyükdere Cad. Neutron İş Merkezi No.119/6, 34394 Esentepe- İstanbul
Tel: +90 212 211 9901, 02, 04 Faks: +90 212 211 99 52 E-mail: info@degerymm.com.tr

ECOVIS International tax advisors · accountants · auditors · lawyers in Austria, Belgium, Bulgaria, China, Croatia, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, France, Germany, Great Britain, Greece, Hong Kong, Hungary, India, Ireland, Italy, Japan, Republic of Korea, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Qatar, Romania, Russia, Slovak Republic, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland, Turkey, Ukraine and USA (associated partners).
ECOVIS International is a Swiss association. Each Member Firm is an independent legal entity in its own country and is only liable for its own acts or omissions, not those of any other entity.

ECOVIS Değer Bağımsız Denetim ve YMM A.Ş. is a Turkish Member Firm of ECOVIS International.

TEBLİĞ

Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı)’ndan:

VERGİ USUL KANUNU GENEL TEBLİĞİ
(SIRA NO: 569)

I. Amaç ve kapsam

II. **MADDE 1-** (1) 22/6/2022 tarihli ve 7412 sayılı İstanbul Finans Merkezi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasında, katılımcıların tutmak zorunda oldukları defterler ile düzenleyecekleri belgelerin yabancı para birimiyle tutulabilmesi ve düzenlenebilmesine ilişkin olarak, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine bağlı olmaksızın düzenleme yapmaya Hazine ve Maliye Bakanlığının yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır.

III. (2) Anılan fıkra kapsamında İstanbul Finans Merkezinde yer alacak katılımcıların defter kayıtlarını Türk lirası dışında yabancı para biriminde tutabilmelerine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi bu Tebliğin amacını ve kapsamını oluşturmaktadır.

IV. Yasal dayanak

V. **MADDE 2-** (1) 7412 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasında, “(1) Katılımcıların tutmak zorunda oldukları defterler ile düzenleyecekleri belgelerin yabancı para birimiyle tutulabilmesi ve düzenlenebilmesine ilişkin olarak, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine bağlı olmaksızın düzenleme yapmaya Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.” hükmüne yer verilmiştir.

VI. Katılımcılar tarafından yabancı para cinsinden defter tutulması

VII. **MADDE 3-** (1) 7412 sayılı Kanuna göre katılımcı, katılımcı belgesi olarak ofis alanında faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişileri, bunların şubeleri ile temsilciliklerini, adi ortaklıkları, iribat bürolarını, bölgesel yönetim merkezlerini ve ulusal varlık fonlarını ifade etmektedir.

VIII. (2) 7412 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının Bakanlığımıza verdiği yetkiye dayanılarak, İstanbul Finans Merkezinde faaliyet gösteren ve faaliyetleri münhasıran 7412 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında sayılan indirim ve istisnalara esas teşkil eden faaliyetler veya 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamındaki kazanç indirimine esas teşkil eden faaliyetlerden oluşan katılımcılardan dileyenlerin, 2025 hesap döneminden (kendilerine özel hesap dönemi tayin edilenlerde 2025 yılında başlayan hesap döneminden) itibaren defter kayıtlarını Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) günlük olarak kuru belirlenen herhangi bir yabancı para birimi ile yapabilmeleri Bakanlığımızca uygun bulunmuştur. Diğer taraftan, faaliyetleri münhasıran bu fıkrada belirtilen faaliyetlerden olmakla birlikte, Tebliğin yayımı tarihi itibarıyla katılımcı belgesini henüz almayan ancak, 31/12/2024 tarihine kadar katılımcı belgesi almak suretiyle bu yerde ilk defa işe başlayan katılımcılardan isteyenler, işe başladıkları tarihten itibaren defter kayıtlarını TCMB tarafından günlük olarak kuru belirlenen herhangi bir yabancı para birimi ile tutabileceklerdir.

IX. (3) İkinci fıkrada belirtilen faaliyetlerden farklı olarak bu bölgede veya bölge dışında başkaca faaliyetleri de bulunan katılımcılardan bölge içerisindeki şubelerine münhasır olmak üzere defter kayıtlarını yabancı para birimi ile tutmak isteyenler, gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı buldukları vergi daireleri aracılığıyla Bakanlığımıza yazılı olarak başvuruda bulunacaklardır.

X. (4) Faaliyetleri üçüncü fıkra kapsamında belirtilen faaliyetlerden müteşekkil olan ve bölgedeki faaliyetlerine ilişkin defter kayıtlarını yabancı para birimiyle tutmak isteyen katılımcıların başvuruda bulunabilmesi için;

XI. a) Başvuru tarihi itibarıyla sermayesinin en az % 30'unun ikametgâhı, kanunî ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan kişilere ait olan işletmelere ait olması,

XII. b) Başvurunun yapıldığı tarihten önceki en yakın hesap dönemi sonunda, bölgedeki faaliyetlerden elde edilen gelirlerinin en az %30'unun ikinci fıkrada belirtilen faaliyetlerden elde edilen gelirlerden olması,

XIII. şarttır. İlk defa işe başlayan katılımcılar için (b) bendinde belirtilen gelir şartı aranılmayacaktır.

XIV. (5) Üçüncü ve dördüncü fıkralar kapsamındaki yabancı para birimi ile defter tutma talebinin, defterlerin kullanılacağı hesap döneminin en geç iki ay öncesinden yapılması gerekmektedir. Bu kapsamda yapılan başvuru dilekçesinin ekinde;

- XV. a) Katılımcı belgesi örneğine ve defter kaydının tutulmak istenildiği yabancı para birimine,
- XVI. b) Ofis alanı içindeki ve dışındaki faaliyet konularına ilişkin bilgiler ile ortaklık yapısına ilişkin bilgilere,
- XVII. c) Ofis alanı içindeki ve dışındaki faaliyetlerin hacmini gösterir brüt satış hasılatına yönelik bilgilere,
- XVIII. ç) İkinci fıkrada belirtilen faaliyetlerden elde edilen brüt satış hasılatının, bölge içerisindeki tüm faaliyetlerden elde edilen brüt satış hasılatına oranına,
- XIX. yer verilecektir. Bölgede ilk defa işe başlayacak katılımcıların ise bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde yer alan bilgileri ibraz etmeleri yeterlidir.
- XX. (6) Üçüncü ve dördüncü fıkralar kapsamında yapılan başvurular Başkanlığımızca başvurunun yapıldığı hesap dönemi sonuna kadar sonuçlandırılacaktır. Bölgede ilk defa işe başlayacak katılımcıların başvurularının kısa sürede sonuçlandırılabilmesi bakımından, vergi dairelerine yapılacak başvurular ivedilikle Başkanlığımıza intikal ettirilecektir. Başvurunun incelenmesi sonucunda durumu uygun görülen katılımcı belgesine sahip mükelleflerin defter kayıtlarını yabancı para birimi ile tutmalarına Bakanlık tarafından izin verilebilecektir.
- XXI. (7) Yabancı para birimiyle defter tutmaları uygun görülenlerin, defterlerini bilanço esasına göre tutmaları gerekmektedir.
- XXII. (8) Bu Tebliğ kapsamında defter kayıtlarını yabancı para birimiyle tutan katılımcılar, Türk lirasıyla yaptıkları işlemlerini, işlemin gerçekleştiği gündeki TCMB tarafından ilan edilen döviz alış kurlarını kullanmak suretiyle defterlerin tutulduğu yabancı para birimine çevireceklerdir. Defterlerin tutulduğu yabancı para birimi dışındaki başka yabancı para birimleriyle yapılan işlemlerde ise işlemin gerçekleştiği gündeki TCMB tarafından ilan edilen çapraz kurlar kullanılacaktır. Öte yandan ilana konu edilmiş çapraz kurun bulunmaması durumunda, yabancı para birimiyle yapılan söz konusu işlemler öncelikle TCMB tarafından ilan edilen döviz alış kurları dikkate alınarak Türk lirasına çevrilecek ve ardından aynı gün için TCMB tarafından ilan edilen döviz alış kurları dikkate alınarak defterlerin tutulduğu yabancı para birimi karşılığı tespit edilecektir.
- XXIII. **Örnek 1-** İstanbul Finans Merkezinde faaliyet gösteren ve defter kayıtlarını ABD doları cinsinden tutan katılımcı (A) A.Ş. adına 20/8/2026 tarihinde Avro cinsinden bir fatura düzenlenmiştir.
- XXIV. Buna göre (A) A.Ş. faturanın düzenlendiği tarihteki TCMB tarafından ilan edilen Avro/Dolar çapraz kurunu kullanmak suretiyle Avro cinsinden tanzim edilen söz konusu fatura tutarını ABD dolarına çevirerek defter kayıtlarına alacaktır.
- XXV. **Örnek 2-** Katılımcı belgesi olarak İstanbul Finans Merkezinde faaliyet gösteren (B) A.Ş. defter kayıtlarını Avro cinsinden tutmaktadır. Söz konusu mükellef adına 9/9/2026 tarihinde Rumen leyi para birimi cinsinden fatura düzenlenmiştir. Faturanın düzenlendiği tarih itibarıyla TCMB tarafından Rumen leyi/Avro çapraz kuru belirlenmemektedir.
- XXVI. Buna göre (B) A.Ş. öncelikle fatura tarihi itibarıyla TCMB tarafından ilan edilen döviz alış kurunu kullanmak suretiyle Rumen leyi cinsinden olan bu fatura tutarının Türk lirası karşılığını tespit edecek, tespit edilen Türk lirası karşılık daha sonra Avro cinsine çevrilerek deftere kaydedilecektir.
- XXVII. (9) Defter kayıtlarını yabancı para birimi cinsinden tutan katılımcılar, işletmeye dâhil kıymetlerin değerlerini ve dönem sonu vergi matrahlarını (geçici vergi dönemleri dâhil) kayıt yapılan para birimine göre tespit edeceklerdir.
- XXVIII. (10) Malın teslim edildiği veya hizmetin ifa edildiği tarih esas itibarıyla işlemin gerçekleştiği gün olarak dikkate alınacaktır. Ancak, mal teslimi veya hizmet ifasından önce faturanın düzenlenmesi durumunda, faturanın düzenlendiği tarih işlemin gerçekleştiği gün olarak kabul edilecektir.
- XXIX. (11) Yabancı para birimi cinsinden ilk kayıt yapılan hesap dönemi dahil üçüncü hesap döneminin sonuna kadar defter kayıtlarına esas alınan yabancı para biriminden başka bir yabancı para birimine dönülemeyecektir.
- XXX. **Örnek 3-** İstanbul Finans Merkezinde faaliyet gösteren katılımcı (C) A.Ş. 2026 hesap döneminden itibaren Avro cinsinden defter tutmaya başlamıştır. Buna göre, adı geçen mükellef 2028 hesap dönemi de dâhil olmak üzere üç hesap dönemi boyunca başka bir yabancı para birimi cinsinden defter tutamayacaktır. Ancak 2029 hesap döneminden itibaren ABD doları başta olmak üzere TCMB tarafından günlük olarak kuru belirlenen diğer yabancı para birimleri cinsinden defter tutulabilecektir.
- XXXI. (12) İstanbul Finans Merkezinde faaliyette bulunup defter kayıtlarını yabancı para birimi ile tutan mükellefler, takip eden hesap döneminin başından itibaren defter kayıtlarını Türk lirası ile tutabileceklerdir. Ancak, bu suretle defter kayıtlarını takip eden hesap döneminden itibaren Türk lirası ile tutmaya başlayan mükelleflerin üç hesap dönemi boyunca defter kayıtlarını Türk lirası ile tutmaları şarttır.
- XXXII. (13) İstanbul Finans Merkezinde faaliyette bulunup defter kayıtlarını yabancı para birimi ile tutan

mükelleflerden katılımcı belgeleri dönem içerisinde iptal edilenler, takip eden hesap döneminin başından itibaren defter kayıtlarını Türk lirası ile tutacaklardır.

XXXIII. Defter kayıtlarını yabancı para birimiyle tutan katılımcılar tarafından verilecek beyannameler

XXXIV. MADDE 4- (1) Defter kayıtlarını yabancı para birimiyle tutan katılımcılar, beyannamelerini ve beyanname eki bilanço ve gelir tablolarını, beyannamelerin verilmesi gereken ayın ilk gününün TCMB tarafından ilan edilen döviz alış kuru dikkate alınmak suretiyle Türk lirasına çevirecek ve bildirim ile beyanlarını Türk lirası üzerinden yapacaklardır. Geçici vergi dönemleri itibarıyla verilecek beyannamelerde ise geçici vergi beyannamesinin verilmesi gereken ayın birinci gününde ilan edilen kurlar dikkate alınacaktır.

XXXV. (2) Beyannameye konu verginin ödenmesi, mahsubu ve iadesi işlemlerinde de Türk lirası esas alınacaktır.

XXXVI. Örnek 4- İstanbul Finans Merkezinde faaliyet gösteren ve 2025 hesap döneminden itibaren defter kayıtlarını Rus rublesi para birimi cinsinden tutan katılımcı (D) A.Ş. 2025 hesap dönemine ilişkin kurumlar vergisi beyannamesini, 2026 yılının Nisan ayının birinci gününde TCMB tarafından ilan edilen Rus rublesi alış kurunu dikkate alarak Türk lirası cinsinden verecektir.

XXXVII. (3) Birinci fıkra kapsamında, beyannamenin verilmesi gereken ayın ilk gününde TCMB tarafından döviz kurunun belirlenmediği durumlarda, söz konusu günden önceki ilk iş gününde ilan edilen döviz alış kurları dikkate alınacaktır.

XXXVIII. Defter kayıtlarını yabancı para birimiyle tutan katılımcıların bildirim yükümlülüğü

XXXIX. MADDE 5- (1) 213 sayılı Kanununun 148 inci maddesi gereği, 3 üncü maddenin ikinci fıkrasında yer alan şartları sağlayan katılımcılar, defter kayıtlarını yabancı para birimi ile tutmaya başlayacakları hesap döneminin ilk ayının sonuna kadar hangi yabancı para birimi ile kayıt yapacaklarını gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı bulunduğu vergi dairesine bildireceklerdir.

XL. (2) Hesap dönemi içerisinde ilk defa işe başlayıp, 3 üncü maddenin ikinci fıkrasında şartları sağlamak suretiyle defter kayıtlarını yabancı para birimi ile tutan katılımcılar, defter kayıtlarını yabancı para birimi ile tutmaya başlayacakları tarihi izleyen ayın sonuna kadar hangi yabancı para birimi ile kayıt yapacaklarını gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı bulunduğu vergi dairesine bildireceklerdir.

XLI. (3) Bu bölümdeki bildirimleri süresinde yapmayanlar veya yanıltıcı bildirimde bulunanlar hakkında 213 sayılı Kanunun ilgili ceza hükümleri tatbik olunacaktır.

XLII. (4) Yaptıkları başvuru sonucu defter kayıtlarını yabancı para birimi ile tutmalarına Bakanlık tarafından izin verilen katılımcıların, bu Tebliğin bu maddesi kapsamında bildirimde bulunmalarına gerek bulunmamaktadır.

XLIII. Yürürlük

XLIV. MADDE 6- (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

XLV. Yürütme

XLVI. MADDE 7- (1) Bu Tebliğ hükümlerini Hazine ve Maliye Bakanı yürütür.